

УДК 657.37+339.92

ВІТЧИЗНЯНІ ДЖЕРЕЛА ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ

ЛУКІН В.О., к.е.н, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування ХННІ ДВНЗ
«Університет банківської справи», м. Харків, Україна

МАЛЯРЕВСЬКИЙ Ю.Д., к.е.н, доцент, доцент кафедри обліку і бізнес-консалтингу ХНЕУ
ім.С Кузнеця, м. Харків, Україна

Анотація — Проведено аналіз та співставлення даних, які передбачені Міжнародним стандартом інтегрованої звітності, та інформації, яка надавалася у колишньому техпромфінплані підприємств. За результатами зроблено висновок, що формування обліково-аналітичної бази техпромфінплану в своїй основі співпадає з міжнародними вимогами щодо складання сучасної інтегрованої звітності.

Ключові слова — види капіталу, інтегрована звітність, капітал, техпромфінплан.

Звітність підприємств перш за все асоціюється з фінансовою звітністю. В той же час остання на сьогодні не задовільняє потреби як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів. Тому нагальною проблемою є побудова нової інтегрованої звітності, яка буде враховувати існуючі фактори, а також ризики, стратегії та низку інших.

Саме інтегрована звітність є одним із варіантів удосконалення звітності підприємства. Міжнародною радою з інтегрованої звітності був виданий Міжнародний стандарт інтегрованої звітності (надалі Стандарт) у якому надається інформація про фундаментальні концепції інтегрованої звітності, принципи її складання, структуру інтегрованого звіту та його основні якісні та кількісні показники.

Згідно зі Стандартом підприємства повинні надавати у інтегрованому звіті інформацію про фінансові та не фінансові показники за наступними напрямками: 1. Огляд організації і зовнішнє середовище; 2. Управління; 3. Бізнес-модель; 4. Ризики та можливості; 5. Стратегія та розподіл

ресурсів; 6. Результати діяльності; 7. Перспективи на майбутнє. Крім того, у звіті необхідно описати основні принципи його підготовки [1, с. 26-35].

Найбільш суттєвим у цьому переліку є напрям 3, у якому надається інформація про всі види капіталів підприємства, які «...оказывают существенное воздействие на способность создавать стоимость в краткосрочном, среднесрочном и долгосрочном периодах, независимо от того, принадлежат капиталы организации или нет» [1, с. 28]. До таких капіталів згідно зі Стандартом відносяться: фінансовий, виробничий, інтелектуальний, людський, соціально-репутаційний та природний. Їх концепцію Стандарт відносить до фундаментальних засад інтегрованої звітності поряд з концепцією створення вартості.

Таким чином інтегрований звіт у загальному вигляді є звітом про те, як створюється вартість на підприємстві (наскільки ефективно), за допомогою яких ресурсів (капіталів), для кого (зовнішні споживачі) та яке місце займає підприємство, що звітує, у бізнес-середовищі.

Проте, щось подібне вже було у нашій колишній практиці. У недалекому радянському минулому річним звітом підприємства був звіт про виконання техпромфінплану.

Техпромфінплан підприємства, це «...комплексний поточний (річний) план виробничої, технічної і фінансової діяльності, а також соціального розвитку колективу соціалістичного промислового підприємства (об'єднання), що конкретизує показники перспективного (п'ятирічного)

плану і що передбачає виконання державних планових завдань з найбільшою ефективністю» [2]. Техпромфінплан розроблявся відповідно до відповідної Типової методики [3]. А саме в методиці основними розділами були наступні:

- I. Виробництво та реалізація продукції.
- II. Технічний розвиток і організація виробництва.
- III. Показники підвищення економічної ефективності виробництва.
- IV. Норми та нормативи.
- V. Капітальні вкладення і капітальне будівництво.
- VI. Матеріально-технічне забезпечення.
- VII. Праця та кадри.
- VIII. Собівартість, прибуток і рентабельність виробництва.
- IX. Фонди економічного стимулювання.
- X. Фінансовий план.
- XI. Соціальний розвиток колективу.
- XII. Охорона природи та раціональне використання природних ресурсів.

Як бачимо, основні види капіталу чітко відстежуються у цьому переліку розділів. Безумовно, кількісні та якісні показники колишніх звітів і теперішніх інтегрованих звітів різняться між собою.

Наприклад, техпромфінплан не враховував інтелектуальний капітал. Нематеріальні активи, значною часткою якого вони є, стали відображати у вітчизняному обліку лише наприкінці 80-х років; звітність не була публічною – вона надавалася лише за вертикаллю управління.

Проте наявність не лише фінансових показників у звітності, відображення в ній

впливу підприємства на розвиток людини та на раціональне використання природних ресурсів зближує колишні звіти підприємств з тим, що рекомендує розкривати у інтегрованому звіті Стандарт.

Це свідчить про те, що колишня радянська звітність розвивалася в межах світової тенденції. Вона враховувала низку факторів які пропонує Стандарт і таким чином заслуговує на вивчення, осмислення та використання в поточній діяльності науковців і практиків.

Список використаної літератури

1. Международный стандарт интегрированной отчетности [Электронный ресурс] / Режим доступа: https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2015/03/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK.docx_en-US_ru-RU.pdf.
2. Техпромфінплан підприємства [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://vseslova.com.ua/word/>
3. Типовая методика разработки техпромфинплана производственного объединения (комбината), предприятия [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc&base=ESU&n=30893#01287938092947869>.

Автори

Лукін Володимир Олександрович, доцент кафедри обліку та оподаткування ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи», Lukin_V@bigmir.net.

Малярєвський Юрій Дмитрович, доцент кафедри обліку і бізнес-консалтинг ХНЕУ ім.С.Кузнеця, maljarevsky@ukr.net

Тези доповіді надійшли 05 січня 2020 року.
Опубліковано в авторській редакції.